

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 23/2318-18
Saksbehandler Ole Tom Ørnevik

Høring av revisjonsdokument for Uldalsreguleringen i Evje og Hornnes, Froland og Birkenes kommuner

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Kommunestyret	08.02.2024	24/13

Kommunestyret har behandlet saken i møte 08.02.2024 sak 24/13

Votering

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak

Kommunestyret i Froland tilslutter seg til felles høringsuttalelsen sammen med Birkenes og Evje og Hornnes kommune av revisjonsdokumentet for Uldalsreguleringen.

Høring av revisjonsdokument for Uldalsreguleringen i Evje og Hornnes, Froland og Birkenes kommuner

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret i Froland tilslutter seg til felles høringsuttalelsen sammen med Birkenes og Evje og Hornnes kommune av revisjonsdokumentet for Uldalsreguleringen.

Vedlegg

Høring av revisjonsdokument

2024-01-10 Høringsuttalelse revisjonssak Uldalsvassdraget

Sammendrag

Å Energi har utarbeidet revisjonsdokument som beskriver reguleringene og vurderer de ulempene man er kjent med for Uldalsreguleringen i Evje og Hornnes, Froland og Birkenes kommune. Dette etter at NVE vedtok at vilkårene for følgende konsesjoner skal revideres:

- Konsesjon av 22.03.1957 til regulering og utbygging av Uldalsvassdraget.
- Konsesjon av 01.08.1969 til regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalsvassdraget.

NVE har lagt ut revisjonsdokument til offentlig høring.

I samarbeid med Evje og Hornnes kommune og Birkenes kommune, har administrasjonen fått utarbeidet et felles høringssvar.

Bakgrunn (Fakta)

Den 30.01.2007 ble det sendt et brev til NVE fra Birkenes og Froland kommune undertegnet av kommunenes ordførere med krav om at Uldalsvassdraget med konsesjoner fra 22.03.1957 regulering og utbygging av Uldalsvassdraget og 01.08.1969 regulering av Eptevatn/Homstølvatn i Tovdalsvassdraget måtte gjennomgå en revisjon.

Tilsvarende brev om krav om revisjon av konsesjonsvilkår av Uldalsvassdraget ble sendt fra Evje og Hornnes kommune den 08.02.2007.

Birkenes kommunestyre fattet vedtak den 28.03.2019 om å ta initiativ til Froland og Evje og Hornnes kommune om en felles henvendelse om å rette på nytt krav om at konsesjonsvilkårene for Uldalsvassdraget må gjennomgå revisjon.

Nytt felles brev til NVE fra Birkenes, Evje og Hornnes og Froland kommune som gjelder krav om revisjon av konsesjonsvilkårene for Uldalsvassdraget ble sendt den 15.08.2019.

Flere privatpersoner og berørte grunneiere har kommet med brev med klage på vannføringen i Uldalsvassdraget. Klagene er i korte trekk:

- For lav vannstand til å kunne anvende båt.
- Så lav vannstand at ved bading kommer man i berøring av bunnsedimenteringen.
- Regulering av vannstanden slik at det ikke er trykt å gå på islagte vann og dermed ikke mulig å frakte tømmer ut fra øyer i vassdraget.
- Avdekket fornminner langs vassdraget blir ikke sikret.
- Skjemmende lavvannstand for friluftsfærdsel på bl.a. allmannavegen.

- Ved lav vannstand er det farlig for dyr og mennesker som søker vannet om å sette seg fast i bunnsedimentet.
- Mye erosjon som følge av mye utslipp.
- Gytearealene går tørre ved lav vannstand.
- Dårlig fiskeforhold som følge av lav vannstand.
- Dårlig økologisk tilstand.
- Magasinene holdes fulle og evner ikke å ta imot og holde igjen ved flomsituasjoner.

NVE vedtok at vilkårene for konsesjon skal revideres for Ulldalsvassdraget den 01.10.2021.

Å Energi hadde møte med de berørte kommunene den 01.04.2022 i Birkenes hvor de opplyste om igangsatt arbeid med revisjonsdokumenter for regulering av Uldalsvassdraget.

NVE sender revisjonsdokument for regulering av Uldalsvassdraget på offentlig høring den 15.09.2023. I tillegg til at invitasjonen til høring ble sendt til berørte kommuner og sektormyndighetene, ble det også sendt til regionale organisasjoner som f.eks. Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, turistforeningen, Nedre Tovdal Fiskelag, osv.

Froland kommune la invitasjonen til høring fra NVE ut på kommunens hjemmeside under kunngjøring.

Birkenes, Evje og Hornnes og Froland kommune engasjerte Advokatfirma Lund & co for å utrede en felles høringsuttalelse fra kommunene. Det blir søkt konsjonæren (les Å Energi) om å dekke salæret.

Vurderinger

Det er en nasjonal interesse at vannkraftproduksjonen er så effektiv som mulig.

Revisjonen gjelder følgende reguleringsanlegg; Høvringsvatnet (Evje og Hornnes), Vikstølvatn (Evje og Hornnes), Ljosevatn (Birkenes), Hanefossmagasinet (Birkenes), og Eptevatn (Froland).

Følgende kraftverk er i drift i dette vassdraget; Hanefoss (Birkenes), Lislevatn (Evje og Hornnes), Vassfossen (Froland), Skripelandfoss (Froland). Flateland (Birkenes) er under utbygging.

Både Vassfossen og Skripelandfoss har konsesjon og inngår ikke i denne revisjonen.

Å Energi har kontinuerlig målinger av vannstanden på magasinene og foregående års målinger skulle sånn sett gi gode prognoser. Men, ekstremår som tørke sommeren 2018 vil være vanskelig å forutse. Foregående vannstandsmålingen i magasinene fanger heller ikke opp ekstrem nedbør slik som flommen høsten 2017.

Å Energi sammenlignet vassdragene Mandalselva, Otra og Tovdal (der Uldal er en del av). Tovdal har minst gjennomsnittlig års tilsig (nedbørsvann i løp av året), men også minst magasinvolum. Det betyr at Tovdal har mindre muligheter for å regulere vannføringen. For å sikre en minste vannføring gjennom en forventet tørrperiode, må man holde igjen i vannmagasinene.

Erosjon langs med vassdraget kommer som følge av at kraftproduksjonen og vassføringen er på det høyeste på høsten og vinteren. Lav vassføring og tørrlagte elveleier er på våren og sommeren.

Det er NVE som konsesjonsmyndighet som må foreta en avveining mellom ulemper og samfunnsnyttene av kraftproduksjon. Men, det er nærliggende å tro at ulemper som begrenset båtferdsel, begrenset bademuligheter, og for turfolk skjemmende tørrlagte elveleier og avdekning av bunnsedimentering, kanskje er den prisen man må betale for å ha en effektiv vannkraftproduksjon.

Faremomentene som dårlig is og løselig bunnsedimentering kan man sikre med skilting om faren, men dette hjelper ikke for pattedyr som søker vannkilde. Utvinning og frakt av tømmer, må det finnes avbøtende tiltak for, slik at man ikke trenger å benytte seg av isen. Og om lav vannstand skulle avdekke fornminner, så må disse kunne sikres ved at dem blir flyttet.

Imidlertid, tidens gang har endret seg siden konsesjonen ble gitt i 1957 og 1969 og fram til nå. Det er bl.a. større fokus og stille strengere krav for å bevare naturmangfoldet. Hvor vidt vassdraget innehar dårlig økologisk tilstand, om forholdene er dårlig og kan bli bedre for laks, ål og generelt biotoper, skal være usagt. Men at dette bør undersøkes og utredes, og at dette er førende for fastsettelse av minstevannføring, er ikke et urimelig krav. Et slikt krav samsvarer også med uttalelsen som statsforvalteren har kommet med.

Av den grunn vil kommunedirektøren fremme forslag til vedtak om at kommunestyret i Froland slutter seg til Birkenes, Evje og Hornnes kommune om fellesthøringsuttalelsen utredet av Advokatfirma Lund & co.

Kommuneplanens føringer

Slagord:

- Enkelt og nært

Verdier:

- Åpenhet
- Respekt
- Redelighet

Mål:

- God helse og livskvalitet
- God utdanning
- Bærekraftige byer og lokalsamfunn.

Arbeid som vektlegges:

- Vekst og økonomiske bærekraft
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Driftsmessige konsekvenser

Ingen.

Alternative løsninger

Kommunestyret i Froland kan velge å ikke tilslutte seg felles høringsuttalelse. De kan komme med egen uttalelse, enten for seg selv eller som en tilføyning til felles høringsuttalelse.

Konklusjon

Utenom flommen i 2017 er ikke administrasjonen i Froland kommune kjent med at reguleringen av Uldalsvassdraget har påført innbyggerne eller frivillige organisasjoner i Froland nevneverdige ulemper. Det skulle derfor være ingen grunn for å fremme egen uttalelse, men tilslutte seg fellesuttalelsen sammen med de andre berørte kommunene.

12. februar 2024